

**श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्,
सत्रान्तपरीक्षा-ओक्टोबर्, २०१९**

कक्षा:- शास्त्री-२ (SEM-3)

प्रश्नपत्रम् - ५

गुणाः - ७०

विषयः नव्यन्यायः

(C.C- 2.3.5)

समयः - ८ तः ११

दिनाङ्कः : १४/१०/२०१९

(ग्रन्थः - पञ्चलक्षणी, प्र.द्वि.तृतीय
लक्षणानि)

विभाग:- १

- प्रश्न:- १ निम्नलिखितेषु द्वयोः व्याख्यां लिखत। (१०)
- (१) पञ्चलक्षणीत्यस्य समासार्थं विचारयत।
- (२) 'न तावदव्यभिचरितत्वमि'ति मणिं व्याख्यात।
- (३) प्रथमलक्षणावतरणिकां प्रतिपादयत।
- प्रश्न:- २ निम्नलिखितयोः एकस्य निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। (१०)
- (१) पूर्वपक्षव्याप्तिपरित्यागे बीजं यथाग्रन्थं व्याख्यात।
- (२) प्रथमलक्षणं समन्वयपूर्वकं प्रतिपाद्य प्रथमलक्षणे दोषं दर्शयत।

विभाग:- २

- प्रश्न:- ३ निम्नलिखितेषु द्वयोः व्याख्यां विवृणुत। (१०)
- (१) "अधिकरणभेदेन अभावभेदः भिद्यते नवे"ति विचार्य सिद्धान्तमुपस्थापयत।
- (२) द्वितीयलक्षणे समासविचारं कुरुत।
- (३) 'घटत्वाभाववान् पटत्वा'दित्यत्र अव्याप्तिमुद्धाव्य वारयत।
- प्रश्न:- ४ निम्नलिखितयोः एकस्य निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। (१०)
- (१) साध्याभाववत्तायां सम्बन्धविशेषावच्छिन्नत्वनिवेशनप्रयोजनमुपपादयत।
- (२) द्वितीयलक्षणस्वीकारे बीजं, समन्वयञ्च प्रतिपादयत।

विभाग:- ३

- प्रश्न:- ५ निम्नलिखितेषु द्वयोः व्याख्यां विवृणुत। (१०)
- (१) समनियतानामैक्यमिति प्रसङ्गं यथाग्रन्थं निरूपयत।
- (२) अधिकरणभेदेन अभावभेदमवलम्ब्य किं लक्षणं प्रवृत्तम्? स्पष्टयत।
- (३) द्वितीयलक्षणपरित्यागे गदाधरसम्मतं बीजं व्याख्यात।
- प्रश्न:- ६ निम्नलिखितयोः एकस्य निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। (१०)
- (१) तृतीयलक्षणं सदलसार्थक्यं समन्वयं निरूपयत।
- (२) द्वितीयलक्षणत्यागे बीजं प्रतिपाद्य सर्वत्र तृतीयलक्षणेन समन्वयं कुरुत।

प्रश्न:- ७ निम्नलिखितप्रश्नेषु दशप्रश्नानाम् अतिलघूत्तराणि लिखन्तु।

(१०)

- (१) अनुमितिकरणं किम्?
- (२) अन्वयव्याप्तेः लक्षणं किम्?
- (३) वह्निमान् धूमादित्यत्र हेतुः सद्धेतुरसद्धेतुर्वा?
- (४) का नाम परीक्षा?
- (५) केवलान्वयिसाध्यकस्थलमेकम् दर्शयत।
- (६) प्रथमं लक्षणं किम्?
- (७) साध्याभाववति साध्ये च किं बोध्यम्?
- (८) केवलान्वयिहेतुर्नाम कः?
- (९) द्वितीयलक्षणार्थवर्णनं समासपूर्वकं कथम्?
- (१०) तत्त्वचिन्तामणेः रचयिता कः?
- (११) भेदाभावः किं रूपः?
- (१२) तृतीयलक्षणं किम्?
- (१३) व्याप्तिलक्षणपञ्चकस्य परित्यागे हेतुः कः?
- (१४) दीधितिकारस्य नाम किम्?
- (१५) प्रथमलक्षणत्यागे बीजं किम्?

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्,
सत्रान्तपरीक्षा-ओक्टोम्बर, २०१९

कक्षा:- शास्त्री-२ (SEM-3)

प्रश्नपत्रम् - ५

गुणाः - ७०

विषयः: नव्यन्यायः

(C.C- 2.3.5)

समयः -

दिनाङ्कः :

(ग्रन्थः - पञ्चलक्षणी, प्र.द्वि.तृतीय
लक्षणानि)

समाधानानि

- (१) अनुमानम्।
- (२) हेतुसत्त्वे साध्यसत्त्वम्।
- (३) सद्धेतुः।
- (४) परमतनिराकरणपूर्वकस्वमतव्यवस्थापनम्।
- (५) सर्वमभिधेयं प्रमेयत्वादिति।
- (६) साध्याभाववदवृत्तित्वम्।
- (७) साकल्यम्।
- (८) अत्यन्ताभावप्रतियोगिहेतुः।
- (९) साध्यवद्विन्नवृत्तिः यः साध्याभावः तद्वदवृत्तित्वम्।
- (१०) श्री गङ्गेशोपाध्यायः।
- (११) प्रतियोगितावच्छेदकरूपः।
- (१२) साध्यवत्प्रतियोगिकान्योन्याभावासामानाधिकरण्यम्।
- (१३) केवलान्वयिन्यभावात्।
- (१४) रघुनाथशिरोमणिः।
- (१५) अव्याप्यवृत्तिसाध्यके अव्याप्तिः।